

Ordena z.
Nº orden

HEZIKETA ZIKLOETARA SARTZEKO PROBA PRUEBA DE ACCESO A CICLOS FORMATIVOS

Goi Mailako Zikloak / Ciclos de Grado Superior

Atal komuna / Parte común

EUSKARA ETA LITERATURA

NAN / DNI		Izena / Nombre	
Abizenak / Apellidos			
Sinadura / Firma			

2022ko apirila / abril de 2023

UMEZURTZ DIGITALAK

Askotan entzun izan dut umeak txiki-txikitatik ederki moldatzen direla mugikorrekina edo antzeko gailuekin, maiz helduok baino hobeto maneiatzen dituztela. Beharbada, gazteak jaio direnetik ohituta daude gailu horiek egunero erabiltzen, ados. Hala ere, erabiltzen jakiteak ez dakar beti erabilera egokia. Hezten al ditugu ezinbesteko egiten zaizkien gailuekin ibil daitezen?

Hezkuntza jakintzan eta esperientzian oinarritu izan da beti, eta teknologia berrien kasuan, esango nuke kasu askotan ez dugula ez bata, ez bestea. Ondorioz, tresna horiek gazteenei gutxieneko heziketarik gabe eskaintzen dizkiegu askotan. Belaunaldien arteko arrakala deiturikoa jada errealitatea dela esango nuke. Gazteenek darabiltzaten hitz batzuk ezagunak egingo zaizkigu segur aski, hala nola *blogger*, *cyberbullying*, *Facebook*, *Instagram*, *like*, *follower*, *influencer*, *tweet*, *hater*, *match* eta abar. Baina hausnartu al dugu, benetan, zer eragin izan dezakeen errealitate horrek egungo gazteengan? Are garrantzitsuagoa, egin al dugu gogoetarik izan ditzakeen ondorio edota arriskuei buruz?

Pentsa, esaterako, zenbat aholku jaso izan ditugun kalean bakarrik *nabigatu* aurretik. Hainbat urtez helduekin ikasi ondoren hasi ohi gara kalean ibiltzen; pentsaezina izango litzateke ume txiki bat bakarrik errepidea gurutzatzen ikustea, esaterako. Teknologia berriekin horrelako zerbait egiten ari gara. Saiatzen ote gara gailuen erabilera egokia egiteko gutxieneko irizpideak irakasten? Mugikorrek erabiltzen hasten direnean, arriskuak zeintzuk izan daitezkeen irakasteko denbora tarterik hartzen al dugu?

Gazteen bizitzan ezinbestekoak dira mugikorrak, eta itsaso zabal horretan heziketarik edota aholkurik jaso gabe nabigatu ohi dute

Nerabe asko eta asko, logelan sartu eta ordenagailua edo mugikorra erabiliz Internetera konektatzen dira, bakarrik, beren logeletan. Mundu digitalean dabilta nabigatzen, askotariko interes eta trikimailuz josiriko errealitate batean, desinhibiturik; maiz, heziketa eta aholkurik jaso gabe. Askotan, geuk, helduok ere, hausnartu izan dugu noiz edo noiz gailuen erabilera egokia egin ote dugun: neurritz kanpo erabiltzen dugunean, nabigatzean segurtasun falta sumatu izan dugunean, ziria sartuko ote diguten susmo edo beldurrez, eta abar. Gazteek ez ote dute arrisku bera edo gehiago izango? Nik uste erabilera okerrak eta horrek izan ditzakeen arriskuak saihesteko heziketa jasotzeko eskubidea izan beharko luketela, beste egoera edo testuinguru batzuetan bezalaxe.

Gazte gehienek egunero ordu asko eskaintzen dizkiete mugikorrei; haien bizitzan ezinbestekoak dira, eta *mundu digitala* deritzogun itsaso zabal horretan heziketarik edota aholkurik jaso gabe nabigatu ohi dute. Behar dituzten baliabideak helduok erraztu behar dizkiegulakoan nago, gutxieneko arriskurik gabe erabiltzea nahi badugu, behintzat. Ez ote daude umezurtz, bizitzan jada ezinbestekoa egiten zaien eremu batean? Esaterako, hausnarturiko erabakia al da ume txikienei zenbat urterekin hasten garen mugikorrak uzten? Edo, lehenengo mugikorra zenbat urterekin erosten diegun? Ala gizarteak eta inguruneak baldintzatzen ditu erabat joera horiek? Neurtu al dugu zenbat ordu pasatzen dituzten gailuekin egunero? Ba al dakigu zein aplikazio dituzten nerabeek mugikorretan? Galdetzen al diegu sare sozialetan zein argazki partekatzen dituzten?

Urak bidea eginen duela esan ohi da; gazteek eginen dute bidea, baina latsa nondik bideratu da kontua. Ez genuke ahaztu behar gaur irakatsitakoek argituko dizkietela biharko bideak.

I. Gonzalez Lertxundi. Argia (25-12-22). Egokitua

Egin honako jarduera hauek:

1. Zergatik dira gazteak umezurtz digitalak?(0,5p)
2. Zein da gazteek nabigatzen dutenean izan dezaketen arriskua? (0,25p)
3. **“Urak bidea eginen duela esan ohi da”**. Azaldu zeure hitzak erabiliz zer esan nahi duen idazleak esaldi horretan.(gehienez 50 hitz).(0,5p)
4. Atera testuaren gaia (gehienez 15 hitz) (0,5p)
5. Egin testuaren laburpena (gehienez 75 hitz) (1p)

6. Aukeratu egokia testuaren arabera. (0,25)
- Hezkuntza jakintzan eta esperientzian oinarritu izan da beti, eta kasu askotan, baita teknologia berrien kasuan ere, idazlearen ustez.
 - Hezkuntza jakintzan eta esperientzian oinarritu izan da beti; hala ere teknologia berrien arloan, kasu askotan ez da jakintzan oinarritzen idazlearen ustez.
 - Hezkuntza jakintzan eta esperientzian oinarritu izan da beti; hala ere teknologia berrien arloan, kasu askotan ez da esperientzian oinarritzen idazlearen ustez.
 - Hezkuntza jakintzan eta esperientzian oinarritu izan da beti, eta kasu askotan, teknologia berrien kasuan, falta dira biak idazlearen ustez.
7. Eman testuko hitz hauen sinonimo bana. (0,5p)
a. Beharbada:	f. Bideratu:
b. Ezinbesteko:	g. Gogoeta:
c. Gurutzatu:	h. Baliabide:
d. Eremu:	i. Arrakala:
e. Maiz:	j. Jakintza:
8. Berridatzi testuko esaldi hauek aldaketa morfosintaktikoak eginez, horretarako erabili parentesi arteko forma, adibidean bezala. (1p)
- Ad.: Hezten al ditugu ezinbesteko egiten zaizkien gailuekin ibil daitezen? **(-t(z)eko)**
Hezten al ditugu ezinbesteko egiten zaizkien gailuekin ibiltzeko?
- Hainbat urtez helduekin ikasi ondoren hasi ohi gara kalean ibiltzen. **(-takoan)**
 - Nerabe asko eta asko, logelan sartu eta ordenagailua edo mugikorra erabiliz Internetera konektatzen dira, bakarrik, beren logeletan. **(-ta)**
 - Mundu digitalean dabilta nabigatzen, askotariko interes eta trikimailuz josiriko errealitate batean. **(-n)**
 - Behar dituzten baliabideak helduok erraztu behar dizkiegulakoan nago. **(-e)la)**
 - Gutxieneko arriskurik gabe erabiltzea nahi badugu, behintzat. **(-(e)z gero)**

9. Atzizki/aurrizki hauek kontuan hartuz, sortu bina hitz gehiago atzizki berberarekin, adibidean bezala: (0,5p)

Ad. SEGURTASUN: *batasun, askatasun*

- a. MUGIKOR:
- b. ERABILERA:
- c. HEZKUNTZA:
- d. BELAUNALDI:
- e. PENTSAEZIN:

10. IDAZLANA: **IRITZI ARTIKULUA** (idatzi 200 hitz inguru) (5p)

GAIA: **GAILU ELEKTRONIKOAK ETA KOMUNIKAZIOA**

Idatz ezazu iritzi-artikulu bat zure herriko edo auzoko aldizkari baterako. Gaztea zara, eta konturatu zara etxean, gailu elektronikoak direla eta, gurasoen eta seme-alaben arteko komunikazioa ez dela behar bezalakoa, eta beste etxe askotan antzeko egoera dutela.

Nahi izanez gero honako gidoi hau erabil dezakezu:

- Telefonoen erabilera zabaldu da, eta urruneko ezagun eta ezezagunekin komunikatzen gara erraztasunez, hurbilekoekin, ordea, komunikazioa eskasa da batzuetan.
- Gailu elektronikoak (sakelako telefonoa, ordenagailua, tableta, *Playstation* eta abar) direla eta, gero eta arazo gehiago daude guraso eta seme-alaben artean.
- Gazte asko, logelan sartu eta ordenagailua edo mugikorra erabiliz Internetera konektatzen dira, bakarrik, beren logeletan, eta askotan ordu txikiak arte.
- Etxean gailuak erabiltzeko arauak beharrezkoak dira, komunikazioa hobetu nahi bada.

